

מסורת הש"ס

[illegible]

ורה אור השלם

1. הנה קטן נתתיך בגוים
בזוי אתה מאד:
עובדיה א ב

גליון הש"ס

גמרא ומי מוקמי מלכא
בר מלכא. עיין סמג לאוין
אות קסז:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואנן וכו'
קודם חורבן אלא מלכות
יון:

מוסף רש"י

ר"ה למלכים. ורגלים
 יום למנוח נון שבת
 לשבת חנה שמע
 בשבת, ה' המצות
 גיטין (פ). שמוס
 מלכות, וקצו המצות
 ענין חלחלה נון ואילו
 עזב שבת וכל חלחלה
 שמו שמענין נון ויחזיל
 למנוח ל' שני (ר"ה)
 לזמא הרבא.
 מלכות למה קובע יום
 למנוח. תנין
 ארמא שכל כל מלך ויחז
 תחזיל שמו מנוס שמע
 (ת"י). לשבת.
 ה' המצות חנה שבת
 מוקדש למנוח וארמא
 חמור (ת"י). למצות
 שבת שמע חמור חמור
 ויחזיל שמו מנוס שמע
 (ת"י). לשבת.

שנים שנין יתירא. שצא לפני ב"ד בשנה שנכתב בו ומלא בו שש
שנים יותר ממניינם כגון שהיו עומדים בשנת חמש מאות למלכות יון
ובו היה כתוב בשנת חמש מאות ושש שנים ליה פלוני מפלוני וקסם היה
כתוב ולא היה כתוב בו שום מלכות: **מאחר הוא.** מלוה עשה עמו
טובה ומחל לו שעבדו קרקעות של שש
שנים וכל מי שיקנה קרקעו בחון של שש
שנים אינו מפסיד שהרי זמן המכירה
קודם לזמן טריפת השטר: **ועד דמטי**
וזמניה לא טריף. אינו יכול לטרוף
לקוחות אלא אותן שיקחו ממנו משש
ואילן: **ספרא דוקנא כפציה.** מדקדק
במשכונות הוא ואינו הולך אחרינו
שאין אנו מתחילין למנות לתחלת
מלכותו יון אלא לאחר שש שנים שמלכו
בעולם והוא מונה לתחלת מלכותו
ושעבודו מיום כתיבתו הוא והמיהו
והאלה יטרוף ואין כאן מחילה לפי

שחמש מאות שלנו הן חמש מאות ושש לתחלתן: **מחא:** דהאי דמנין לשטרי לש"פ שנים קודם חורבן דעתין למלכי יוון דתימא דקדש שית שני יתירתא דהינו הא דלחמיל למימני מתחלת ומלכותן נדחא לך למימר הני ולא ינחא לך למימר מאוחר הוא לפי שאין דרך למחול שעבדו שמה ימכור זה בכל נכסיו בתוך זמן האחרון ויפסיד מאת חובו: **דלמא:** בן ארץ צין הא ספרא הא דמנין לש"פ שנים קודם חורבן לאו דעתין אמלכות יוון אלף וליציאת מצרים מנין: ושביס אלפא דמציאת מצרים ומתחילין ללמימני מתחילת אלפא בתרא והיא שנה ראשונה ליון שפסטה מלכותן בכל העולם דמציאת מצרים ועד חורבן אלף וש"פ שנים ת"פ שנים עד צין בית ראשון ות"י דמנינו הרי תת"י ושביס דגלות צבל ות"י דבית תת"י הרי אלף וש"פ שנים אמלכות יוון נמי פסטה בכל העולם ג' מאות ושמונים שנים קודם חורבן שהא מתחלת אלף שנים) ויון דדעתין איציאת מצרים ליכא למתלי הכך שית שנין אלף במחילת השעבוד ושטר מאוחר הוא: **אין מונין אלף למלכי יוונים:** וכוון דלמלכות יוון מנין ואיכא למיתלי להלן שית שנין בספרא דוקנא תלין צדיה ולא תלין ליה במחילת השעבוד שאין כל אדם עושה כן: **דיקא:** דלמלכות יוון מנין: לשטרות. דכל איצמת דקאי מלכא מתי מטי שילאי אדר סלקא אזי שמה וצניסן ריש שמה מנינא לתיכחז בשטרי: **ואנן השפא ממשרי מנין:** כל תשרי מחדשי שמה. אלמא ודאי מנינא דידן למלכי האומות הואי ואין לך מלכות באומות מתחלת שלש מאות ושמונים שנה קודם (*) אלף מלכות יוון דאי סלקא דעתך דהאי דמנין שלש מאות ושמונים שנה קודם חורבן דדעתין איציאת מצרים מניסן צנו למימני ולחדשי שמה דקיי"ל בשמעתא קמייאא במסכת

ראש השנה [ב] ללילאת מזרים מניסן מנין: הא דידיה הא דבריה. כג
איד: ומי מוקמי. רומיים מלכא בר מלכא. כל הי יום אידיה דמנתי דרומיים
קנלד: כתב ושון של רומיים מאזומא אחרת זאה להן אחרת קנול
לעמדינו בנו תחמיו: כגון אספורים בן אנטונינוס דמלך. על ידי שאז
ואנטונינוס עלמו היה משמש צפי רבי לילאן [ע"פ] ומשום הכי היה
"ועלך ותהא טבריא מסורה צידו: ואימא ק"ל. לזכר לליפרכה

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

2

ספרא דוקנא כתביה. מכאן יש להכשיר שטן שדלג בו הסופר לברייתא עולם ואפילו דלג האלפים והסאות רק שכתב זכך וזכך להפטר שהרי ציימהם היו כותבין ומלכות וימים והסופר דלגו דלי הוא כמיז בשטר בהדיא מלכות וימים ומאי הוא קאמר דלמא ליניאט מזרים וכו' ואפ"ה לא אצמרין

למניינא אחרינא כתיבא ועד דמטי
ומניה לא טריף כיון שבגולה אין מונין
אלא למלכות יון אף כאן אם דלג
לצריאת עולם כיון שאין אנו מונין
עתה כי אם לצריאת עולם אין לחוש
וגם אם דלג נמי לנביא האלפים אין לחוש
מדקאמר בשמרון שבקיה לאלפא קמא
ונקטיה לאלפא בתרא ויש ספרים
שגורסין שבקיה לכללא ונקטיה לפרטא
ור"ת עשה מעשה שכתב שטר בכך
וכך לפרט ודלג האלפים וגם צריאת
עולם: **ש"אין** להם לא בתב ואלא
בשון. פירש הקונטרס שנלקט
לשונם משלון אומות וסמיה דהא בני
ישמעאל ובני קטורה ועמון ומואב
שעמדו אחר דור הפלגה מאין בא
להם לשונם אם לא מאומה אחרת
לכך פירש ר"י כתב לשון חשוב
שהמלכים משתמשין בו כעין חכמת
יונית והיינו דלמרינן במגילה (דף י'
והס') ויכרתו צבאל שם ושאר שם זה
לשון ומלא קאמר דהא בשלון ארמיה
הם מספרים ועודם משתמשין בו
אלא בודאי לשון מלכות קאמר ועו"ל
כדאמר בצראשית רבה דדוד הפלגה
עלה הם והלך הריבה משפחות מע'
אומות וכו' עמדו מישמעאל ובני
קטורה ואכלו למימר דכל הני ירשו
לשון אומה ואומה אצלדא אצל רומיים
למוד לשונם מאומה אחרת:

וְהַתְּנִיָּא יוֹם גְּנוּסִיא וְיוֹם הַלִּידָה.
מֵהֶסְתָּא צַעֲי לְאַתּוּי

בְּרִיאתָא דְמִייתִי בְּסֻמוּךְ כּוֹלֵה אֵלֶּה
הַשְׁתָּא מִייתִי מִינֵה בְּקוֹלֵר וְאוֹתוֹ שְׂפִיה
מִתְּרָן הָא דִּידִיהָ הָא דְבִרְיָה לָא ^(א) הִיה
יֹודֵעַ הַצְּבִירִיתִי כִּמּוֹ שְׂהִיא בְּסֻמוּךְ אֵלֶּה
מִתְּרָן עַל מַה שְׂהִצִּיר הַמִּקְשָׁה עוֹד
יֵשׁ לוֹמֵר דְּרֹאֵי בְּרִיאתָא אַחֲרֵת הִיא
וּמִשְׁנֵתִינוּ לָא הִיה יֹכֹל לְהַקְשׁוֹת
דְּמִתְנִיתִין מִשְׁתַּמֵּעַ דְּמִיירִי בְּשָׁנִי בְּנִי
אֵדֵם שְׂמֵלְכֵת כִּי"ב בְּלִשׁוֹנֵה יוֹם גְּנוּסִיא
שֶׁל מַלְכִּים וְיוֹם הַלִּידָה אֵלֶּה בְּרִיאתָא
דְּקִתְנִי בֵּה יוֹם גְּנוּסִיא וְיוֹם הַלִּידָה
מִשְׁתַּמֵּעַ דְּלֹא מִיירִי אֵלֶּה בְּאֵדֵם אַחַד:
שְׂדֵר

מלכא ע"י שאלה מוקמי כגון אסירוס בר אנטונינוס
גדרי בעינא דימלוך אסירוס ברי תחותי ותתעביד
להו חדא עבדי תרי לא עבדי אייתי גברא ארכביה
לעילאי [בדיה] וא"ל לתתאה אימר לעילא דלמפרח
ת מינה הכי קאמר לי את בעי מינייהו דאסירוס ברי
הו לאסירוס דתעביד טבריא קלניא א"ל מצערין לי
ליה לגינא כל יומא עקר ליה פוגלא ממשרא ממה
י את קטול חד חד מינייהו ולא תתגרה בהו ככולהו
ולימא

נמדין בן מלך צחי אציו להחזיקו במלוכה שמה האב ועושה אותו יוס
 יונה כדמיל לעיל [מ:] יוס שפסח בן רומי מלכות ותניא [מ:] יומי עשה
 כל ספריהם: "ע"י שאלה. נוטלין רשות מן השרים ומבקש האב מהן
 אציו: קלניא. בת חורין שלא תמן מס לעולם משום דאית בה רבין
 הב לרבין: חיימי רבי גברא ארביני וכו'. כלומר הכרח את צחק עליהן
 מה מן ידיה כלומר ליעבד טבירא קלניא להוויאיה מתחת עולו:
 ולימא

עין משפט
נר מצוה

לה א מיי פ"ט מהל'
עבודת כוכבים הל' ה
טוש"ע י"ד סימן קמח
סעיף ו:

רבינו חננאל

ההוא שטרא דרוה תכיב
 ביה שית ענין יוצרי וכי
 שית יצא שיש לעיני ר' **ר**
 נתמן שעדיין אל הגיע
 לחשבון הסופר למלכות
 (וילן) כ שהיה לו שכתב ד'
 ימים או א' ואמר בר נתמן
 כ' ה הסופר שכתב שט'
 דוה דיקקנו אל מלכות
 ויון משנת ג' אלפים ותמי'
 לבארת עולם ומוסל'
 [שתי] שנים מספיק
 בעולם וזאת גמתי אלו ר'
 שנים וחשבתי משנת ג'
 תמי' והשטר שדש הוא:
 אמר בר נתמן בריאני אין
 סוכר אלא למלכי י'
 בלבד ותניא (מכותיה) דרב
 נתמן. וידיק בריאני מתני'
 וידיק דקתיא דבאחד
 ביסין ראש השנה למלכים
 ותנינן גמי באחד השנה
 לשנה למלכים
 ואסיק' אלא לאו שמי'
 ונוסח' יין שמי' פים'
 [יון] גנוסיל ש' למלכות
 פים' גנוסיל לשלון יין וים
 הלידה ג' ואוקי' אלא
 מאי וים גנוסיל וי' את
 מלכם שעמקימין ב' את מלכם
 ואפ' פים' יד' לאו מקמי
 מלך ב' מלך מיהו יד' י'
 אשנהו מקמי גנוסיל
 גאטרוס
 דשאלוסי
 למגני אסרוסו בריה
 וקבלו וקבלו מניה.
 עליונה מאת תתן וים

(א) נראה דל"ל שהי' לו לכתוב פחות שש שנים ממה שכתב.
(ב) עיין בערוך ערך גנס.